

Conceptverslag **Technische briefing voor alle commissies over Omgevingsvisie** **NH2050, ter voorbereiding op richtinggevend debat in** **Provinciale Staten op 9 oktober 2017**

Datum commissievergadering	:	21 september 2017
Commissievoorzitter	:	dhr. A.J.C. de Wit
Commissiegriffier	:	dhr. K. Mellema
Telefoonnummer/e-mail	:	023-5143924/mellemak@noord-holland.nl

Aanwezig:

5	Commissievoorzitter		dhr. A.J.C. de Wit
	Griffie		mw. K. Bolt, K. Mellema
	Leden van de commissie	VVD	J. Kramer, mw. A. van Langen, mw. E.A.S. Rommel, P.P.J. Slettenhaar
		D66	mw. A.J.C.E. Strens, H.W. Struben, A.E. Tijssens
10		PvdA	N. Papineau Salm, L.Hj. Voskuil
		CDA	mw. J.G. Haagsma, mw. H. Keur
		GroenLinks	F.J. Kramer
		PvdD	mw. L.D. Vermaas
		50PLUS	mw. O.A.C. de Meij
15		ONH	B.I.M. Bouberg Wilson, J.H. Leever
		PVV	D.J. van der Sluijs
		SP	mw. J.M.E. de Groot
		CU/SGP	M.C.A. Klein
20	Ambtenaren		T. Bossink, M. de Graef, S. Ruijs
	Notulist		Money Penny - mw. C.E.L. Smits-Renger

Agenda

	1. Opening en mededelingen
	2. Technische briefing Koersdocument
25	3. Toelichting op opzet richtinggevend debat op 9 oktober
	4. Technische vragen over Koersdocument
	5. Sluiting

30 **1. Opening**

De voorzitter heet de leden van de commissies RWW, EEB, NLM en M&F welkom bij de technische briefing ter voorbereiding op het richtinggevend debat over de Omgevingsvisie NH2050 op 9 oktober 2017. Hij heet ook de heren Bossink, De Graef en Ruijs welkom, evenals de gedeputeerden Geldhof en Tekin die als toehoorder aanwezig zijn.

35 Hij licht de opzet van de vergadering toe. Er zijn voorafgaand aan de vergadering geen technische vragen gesteld over het discussiedocument.

2. Technische briefing Koersdocument

40 De heer **De Graef** meldt dat de presentatie zich beperkt tot de hoofdlijnen van het proces en het discussiedocument en bedoeld is om het geheugen van PS op te frissen. De sheets worden opgenomen in iBabs.

In de verkenningsfase zijn feiten verzameld over de trends, ontwikkelingen en opgaven voor Noord-Holland. Het verkenningendocument is het vertrekpunt voor de tweede fase, de koersfase. Daarin zijn de meningen van alle stakeholders verzameld. Deze informatie is gebundeld en ter
45 voorbereiding voor het debat op 9 oktober 2017 aan PS toegestuurd. Doel van de koersfase is dat PS de hoofdambitie en doelen kiezen die leidend zijn voor de Omgevingsvisie. De ambitie en doelen moeten verenigbaar zijn. Het discussiedocument laat de samenhang tussen de drie verhaallijnen en alle ontwikkelingen en opgaven zien. De uitkomsten van het debat op 9 oktober 2017 worden vertaald in een Statenvoordracht, die op 18 december 2017 ter besluitvorming voorligt. Op 7
50 december 2017 wordt deze eerst besproken in de commissie RWW met uitnodiging van NLM, M&F en EEB. De volgende stap is het opstellen van de conceptvisie. Deze wordt volgens planning op 11 juni 2018 ter inzage gelegd en komt ter vaststelling in definitieve vorm in het najaar van 2018 met de nota van beantwoording naar PS.

55 De heer **Struben** (D66) vraagt hoe de provinciale belangen worden meegewogen in het stuk. De heer **De Graef** legt uit dat PS zich nu uitspreken over ambities en doelen om te bepalen aan welk thema het meeste gewicht worden toegekend. In de Statenvoordracht met de conceptvisie staan ontwikkelprincipes, die meer te vergelijken zijn met de provinciale belangen uit de Structuurvisie. Hiermee kunnen op lange termijn de gekozen ambities en doelen worden gerealiseerd, met
60 voldoende vrijheidsgraden om in te spelen op de vele onzekerheden.

Het verkenningendocument met 49 opgaven is in heel het proces het referentiekader. Alle opbrengsten uit de koersfase, uit zowel de bijeenkomsten met de professionele stakeholders als de publiekscampagne, zijn gebundeld en digitaal te raadplegen. PS kunnen deze achtergrondinformatie
65 betrekken bij de voorbereiding van het debat op 9 oktober 2017.

De heer **Bossink** gaat in op de inhoud van het discussiedocument. Het is een hulpmiddel bij het voeren van het debat over de complexe opdracht uit de Omgevingswet. Een integrale visie kan niet alle ambities waarmaken, omdat niet alle keuzes verenigbaar zijn. Het discussiedocument laat zien welke consequenties de verschillende ambities hebben.

70 De heer **Tijssens** (D66) vraagt of PS het juiste instrumentarium hebben om de ambitie te bepalen, omdat niet alle ambities verenigbaar zijn en per plek kunnen verschillen. De heer **Bossink** merkt op dat de mogelijkheid voor regionaal maatwerk in de Omgevingswet hier ruimte voor biedt. Ontwikkelingen hebben een verschillende impact op verschillende regio's. Zo pakt de economische transitie in de agrarische sector in de Kop van Noord-Holland anders uit dan in het zuidelijke deel.
75 Dit vraagt maatwerk in de Omgevingsvisie en die mogelijkheid bestaat. Sommige opgaven hebben zo'n grote impact dat ze in alle regio's invloed hebben, zoals de energietransitie.

De concept-Omgevingsvisie bevat maatwerk per regio. PS kunnen op 9 oktober 2017 een hoofdrichting en kader meegeven voor de Omgevingsvisie.

80

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) leest dat het coalitieakkoord het uitgangspunt is, maar vraagt op welke wijze met de oppositie de hoofdambitie wordt gekozen. De **voorzitter** vindt dit een politieke vraag die thuishoort in PS.

85

De heer **Klein** (CU/SGP) vraagt om een technische toelichting op de betekenis van de tekst in het coalitieakkoord voor de hoofdambitie. In de brief staat dat de keuze in het coalitieakkoord leidend is geweest. De heer **Bossink** legt uit dat de Omgevingsvisie een langetermijnvisie is voor verschillende bestuursperiodes. Het behalen van energiedoelen voor 2050 of het bouwen een woonwijk duurt meer dan één bestuursperiode. Het coalitieakkoord is voor de korte termijn, de Omgevingsvisie gaat over de lange termijn. Het coalitieakkoord is voor GS wel het vertrekpunt. De drie verhaallijnen zijn echter gebaseerd op de autonome ontwikkelingen in de samenleving.

90

Mevrouw **De Groot** (SP) meent dat de volgende PS de Omgevingsvisie kunnen wijzigen. De heer **Bossink** geeft aan dat dit altijd kan, maar dat de ontwikkelingen en uitdagingen in de samenleving gelijk blijven. PS maken keuzes in de wijze waarop ze daarmee willen omgaan.

95

Mevrouw **Vermaas** (PvdD) vraagt wat de relatieve status van het coalitieakkoord is als hét uitgangspunt voor GS. De heer **Bossink** geeft aan dat het discussiedocument de basis legt, zodat PS alle kennis kunnen gebruiken als input voor het politieke debat.

Mevrouw **Geldhof** (ged.) vult buiten de microfoon aan dat het coalitieakkoord voor GS het vertrekpunt is, maar dat PS hun eigen discussie voeren.

100

De heer **Bossink** licht vervolgens de drie verhaallijnen toe. Bij "gezond en veilig Noord-Holland" is de consequentie functiescheiding, bij "economisch duurzaam Noord-Holland" draait het om clustering en functiemenging en bij "karakteristiek Noord-Holland" is sprake van een mengvorm met functiemenging en -scheiding. Alle verhaallijnen hebben eigen randvoorwaarden.

105

De heer **Struben** (D66) vraagt of bij de derde verhaallijn onderscheid wordt gemaakt tussen de waarde van het landschap als landschap en het gebruik van het landschap. De heer **Bossink** beaamt dit. Het landschap met zijn karakteristieken is juist de meetlat in deze verhaallijn.

VRAGENRONDE

110

De heer **Slettenhaar** (VVD) vraagt hoe de gemeenteraden worden betrokken in de tussenfase. De heer **De Graef** meldt dat gemeenteraden intensief betrokken zijn bij het proces met onder andere bijeenkomsten voor raadsleden. Ook wordt in februari 2018 een bijeenkomst voor gemeentebestuurders en raadsleden georganiseerd.

115

De heer **Slettenhaar** (VVD) vraagt om een overzicht van de betrokkenheid per regio. De heer **De Graef** herhaalt dat alle verslagen online beschikbaar zijn en zal een planning van de bijeenkomsten aan PS toesturen.

120

Mevrouw **Haagsma** (CDA) vraagt of de bestuurlijke legitimiteit is geborgd met de bijeenkomsten. De heer **De Graef** meent dat deze geborgd is, bijvoorbeeld met de bestuurlijke bijeenkomst van 13 juni 2017, waarbij zo'n veertig bestuurders en wethouders en bestuurders van waterschappen aanwezig waren.

Mevrouw **Vermaas** (PvdD) vraagt of al bekend is wanneer de Omgevingswet in werking treedt. De heer **De Graef** weet dat hoogstwaarschijnlijk sprake is van uitstel.

- 125 Mevrouw **Vermaas** (PvdD) hoopt op enige indicatie van de duur van dit uitstel. De heer **Ruijs** meldt dat de minister werkt aan een nieuwe planning. Deze is toegezegd voor het najaar. De heer **Kramer** (GroenLinks) heeft 2021 als invoeringsdatum voor de Omgevingswet gehoord en schrok daar nogal van. Deze termijn is de heer **Ruijs** niet bekend.
- 130 De heer **Papineau Salm** (PvdA) vraagt of de gemeenteraden en B&W's kunnen inspreken op zowel het Koersdocument als de Omgevingsvisie. De heer **De Graef** legt uit dat de Statenvoordracht wordt besproken in de commissie, waarbij alle belanghebbenden kunnen inspreken. Vervolgens wordt de conceptvisie in PS besproken en ter inzage gelegd. De definitieve versie van de Omgevingsvisie wordt met de nota van beantwoording ook weer eerst in de commissie besproken, waarbij iedereen
- 135 kan inspreken.
- Mevrouw **De Meij** (50PLUS) vraagt of na de inspraakmogelijkheid het indienen van een zienswijze het laatste middel is voor gemeenten. De heer **De Graef** beaamt dat dit de laatste schriftelijke mogelijkheid is voor gemeenten. De provincie werkt in het hele proces intensief samen met
- 140 gemeenten. Zo zitten er vijf gemeentevertegenwoordigers, van vrijwel alle regio's, en een vertegenwoordiger van de waterschappen in de ambtelijke projectgroep. Zo is goede aansluiting van de gemeenten geborgd.
- De heer **Papineau Salm** (PvdA) stelt voor om bijvoorbeeld een hoorzitting te organiseren, zodat PS
- 145 met de gemeenten een deal kunnen maken over de Omgevingsvisie.
- De heer **Slettenhaar** (VVD) heeft zorgen over de participatie van gemeenten en sluit zich bij dit voorstel aan. Verder vraagt hij naar de overgangsperiode, waarin een juridisch vacuüm kan ontstaan als de verordening nog niet in werking is getreden maar het vigerende beleid niet meer geldt. De heer **Ruijs** hoopt dat de termijn voor de invoering van de wet en de overgangsperiode met de
- 150 brief van de minister snel bekend worden. Duidelijk is dat door het uitstel een periode ontstaat tussen het vaststellen van de Omgevingsvisie en het in werking treden van de Omgevingsverordening. Een visie moet doorwerken in juridische regels, dus de provincie werkt parallel aan het opstellen van de visie aan een voorstel voor deze tussenperiode.
- De heer **Slettenhaar** (VVD) vraagt of de provincie moet wachten met de visie om een vacuüm te
- 155 voorkomen en hoe de gemeenten hiermee moeten omgaan. De heer **Ruijs** legt uit dat gemeenten geholpen worden met de doorvertaling van de samen met hen gemaakte keuzes in de Omgevingsvisie in juridische regels op RO-gebied, bijvoorbeeld met een Omgevingsverordening ad interim of een PRV nieuwe stijl. De wijze waarop de provincie dit wil doen, wordt aan PS voorgelegd. De heer **Slettenhaar** (VVD) vraagt wanneer dit aan PS wordt voorgelegd. De **voorzitter** hoort dat eraan
- 160 wordt gewerkt.
- De heer **Tijssens** (D66) heeft een punt van orde. Hij heeft behoefte aan meer structuur in deze briefing. De **voorzitter** herhaalt de opzet van de avond. Na de technische briefing licht mevrouw Bolt de planning en procedure van het debat in PS toe. Daarna kunnen verdere technische vragen worden
- 165 gesteld aan de projectleiders en ambtenaren.
- Mevrouw **Haagsma** (CDA) meent dat PS op basis van de verslagen niet kunnen beoordelen of en hoe alle gemeenten zijn betrokken bij het proces en vraagt hoe deze betrokkenheid is geborgd. De heer **De Graef** legt uit dat bij de meeste bijeenkomsten ambtelijke vertegenwoordigers van de
- 170 stakeholders aanwezig waren. Als het een bestuurlijke bijeenkomst betrof, is dit expliciet aangegeven in het verslag.

Mevrouw **Haagsma** (CDA) kan in de verslagen niet te zien welke gemeentes aanwezig waren. Het CDA vindt het regionaal maatwerk van groot belang en kan bijdragen niet herleiden naar gemeenten. Er zijn verschillen, dus mevrouw Haagsma wil hier meer zicht op krijgen. De heer **De Graef** kan de namen niet meer koppelen aan de bijdragen op bijvoorbeeld 13 juni 2017. Het verslag biedt die informatie niet.

3. Toelichting op opzet richtinggevend debat op 9 oktober

Mevrouw **Bolt** licht het besluit van het Presidium over het debat op 9 oktober 2017 toe. PS voeren een richtinggevend debat aan de hand van het discussiedocument Drie verhaallijnen op weg naar de Koers NH2050. Het discussiedocument ligt niet ter besluitvorming voor, maar is een hulpmiddel voor het debat. Er kunnen geen amendementen worden ingediend. Wel staat het fracties vrij om moties in te dienen. Het debat kent twee termijnen. Partijen hebben in eerste termijn gelegenheid om hun visie te presenteren op de zeven hoofdthema's uit de Verkenningen NH2050. De tweede termijn biedt gelegenheid voor debat tussen de Statenleden over de visie op de hoofdthema's en de hoofddambitie voor de Omgevingsvisie. Zowel in de eerste als de tweede termijn kunnen richtinggevende moties worden ingediend. Indien gewenst kan de schorsing tussen de termijnen worden gebruikt om moties op te stellen. Aansluitend is er gelegenheid voor GS om een reactie te geven op de ingediende moties. Voor het debat worden 5 vergaderuren ingepland, met de bijbehorende spreektijden. Er kunnen verschillende woordvoerders per fractie zijn, maar liefst maximaal twee.

De heer **Slettenhaar** (VVD) begrijpt dat PS de inhoud kiezen en dat er geen kader is. Mevrouw **Bolt** beaamt dit.

De heer **Papineau Salm** (PvdA) meent dat het met zo'n vrij format lastig is om moties vooraf af te stemmen en hoopt op voldoende tijd tussen de termijnen. Mevrouw **Bolt** geeft aan dat de duur van de schorsing nog niet is bepaald. De Commissaris heeft toegezegd hier flexibel mee om te gaan. De **voorzitter** hoort dat er ruimte is voor ordevoorstellen om moties goed te kunnen voorbereiden.

Mevrouw **Haagsma** (CDA) vraagt of het handig is om in eerste termijn al moties in te dienen en mist de mogelijkheid voor PS om te reageren op de reactie van GS op de moties. Ook neemt ze aan dat er kaders zijn die partijen in ieder geval moeten respecteren in de moties. Mevrouw **Bolt** legt uit dat het doel van 9 oktober 2017 niet is om een uitgebreid debat te voeren tussen GS en PS. GS krijgen wel de ruimte om op moties te reageren.

Het Presidium wil PS vrijlaten in het moment waarop moties kunnen worden ingediend.

De heer **Tijssens** (D66) uit zijn zorg dat deze insteek met veel verschillende thema's en verschillende woordvoerders leidt tot een gefragmenteerd debat over dit belangrijke onderwerp. De **voorzitter** denkt dat de Commissaris de vergadering streng zal leiden, maar dat PS ook zelfbeheersing aan de dag moeten leggen en moeten streven naar integraliteit.

Mevrouw **Bolt** benadrukt dat het Presidium de vorm van de vergadering bepaalt en dat de inhoud aan PS is. Zij kan de inhoud niet bepalen.

De heer **Slettenhaar** (VVD) merkt dat het debat wellicht eerst over het proces gaat en dat PS constateren dat nog geen richtinggevende uitspraken mogelijk zijn, omdat gemeenten dat eerst moeten doen.

Het lijkt de heer **Kramer** (GroenLinks) voor de hand liggend dat de bijdrage wordt gedaan door één spreker, zodat de integraliteit geborgd is. In de discussie komen de specialiteiten per woordvoerder aan bod.

220 De **voorzitter** roept PS op hun voordeel met deze aanbeveling te doen.

4. Technische vragen over Koersdocument

225 Mevrouw **De Meij** (50PLUS) weet dat veel gemeenten wachten tot juni 2018 om een schriftelijke
zienswijze in te dienen en vraagt hoe deze input en wensenlijstjes worden verwerkt in de definitieve
visie. De heer **De Graef** benadrukt dat de terinzagelegging de laatste formele stap is. GS maken een
nota van beantwoording over alle zienswijzen, inclusief een voorstel voor eventuele aanpassingen.
Mevrouw **De Meij** (50PLUS) vraagt of hiervoor een aparte bijeenkomst wordt belegd om te borgen dat
230 de zienswijzen serieus worden genomen. De **voorzitter** hoort haar zorg op dit punt en verwijst haar
vooralnog naar de reactie in de nota van beantwoording.

Mevrouw **Haagsma** (CDA) merkt op dat de Omgevingswet beoogt dat gemeenten en regio's
meedenken over de koers en niet pas met een zienswijze reageren en vraagt wat er nieuw is ten
opzichte van het PRV-proces. De heer **De Graef** legt uit dat de zienswijze de laatste formele stap is
235 voor gemeenten om invloed uit te oefenen op de Omgevingsvisie. In de startnotitie is afgesproken
om gemeenten juist vanaf het begin intensief te betrekken bij het proces. De vaste
vertegenwoordigers in de projectgroep zijn een ambtelijk novum. Gemeenten zijn doorlopend
betrokken.

240 Mevrouw **Van Langen** (VVD) denkt dat er na de gemeenteraadsverkiezingen wellicht andere
standpunten spelen en vraagt hoe die worden meegewogen. Daarnaast zijn er regio's zonder
regiovisie en zijn de bestaande regiovisies niet allemaal besproken in PS. Ze vraagt hoe hier rekening
mee wordt gehouden. De heer **De Graef** herhaalt dat de gemeenten nauw betrokken zijn en weet dat
alle bestaande regiovisies in de planvorming worden meegewogen. Er is een overzicht van alle
245 relevante parallelle visietrajecten. De gemeenteraadsverkiezingen vallen middenin de
conceptvisiefase, maar de startnotitie beoogt het maken van een Omgevingsvisie in deze
bestuursperiode, zodat de zittende PS deze kunnen vaststellen. Dit uitgangspunt is leidend in de
planning.

250 Mevrouw **Rommel** (VVD) vraagt wat de status van de vergadering van 9 oktober 2017 is. Mevrouw
Bolt legt uit dat het een besluitvormende Statenvergadering is, waarin echter geen besluit wordt
genomen over een voordracht. Daarom kunnen geen amendementen worden ingediend, maar wel
moties, waarover wordt gestemd.

255 De heer **Papineau Salm** (PvdA) merkt op dat PS de startnotitie met de betrokkenheid van de
gemeenten hebben vastgesteld en dat PS dus aan zet zijn als een andere rol van de gemeenten
gewenst is.

De heer **Struben** (D66) beaamt dat PS bepalen hoe en wanneer zij gemeenten willen betrekken en op
9 oktober in een motie uitspraak kunnen doen over de verbinding met gemeenten.
260 De heer **Kramer** (GroenLinks) wil alleen afwijken van de door PS vastgestelde procedure voor
gemeenteparticipatie als er signalen zijn dat gemeenten niet tot hun recht zijn gekomen.
De heer **Papineau Salm** (PvdA) meent dat PS verdere betrokkenheid als aanvulling kunnen zien.
De heer **Kramer** (GroenLinks) herhaalt dat daar een reden voor moet zijn. Hij uit verder zijn zorg over
de moties omdat de complexe en allesomvattende materie afstemming vooraf vraagt, hetgeen lastig
265 is omdat de bijdragen nog niet bekend zijn. De **voorzitter** meent dat het Presidium goed heeft
nagedacht over het voorstel.

De heer **Van der Sluijs** (PVV) vraagt hoe de gemeenteraden en PS het overzicht behouden met alle verschillende visies op de verschillende niveaus.

De **voorzitter** benadrukt dat dit aan de partijen zelf is.

270

De heer **Klein** (CU/SGP) is blij met de prachtige inventarisatie en vraagt hoe de uitkomst van het debat op 9 oktober wordt vertaald naar de voordracht en welke vorm en lengte die krijgt. De heer **De Graef** vindt het lastig om vooraf te zeggen hoe de voordracht eruitziet. De richtinggevende moties zijn bepalend voor de inhoud ervan.

275

De heer **Klein** (CU/SGP) vraagt hoe omvangrijk de voordracht zal zijn. De **voorzitter** benadrukt dat dit afhankelijk is van de uitkomst van het debat.

De heer **Klein** (CU/SGP) vraagt naar het proces, naar de vorm van de voordracht als basis voor de Omgevingsvisie. De **voorzitter** herhaalt dat er nog geen antwoord op deze vraag is.

280

De heer **Tijssens** (D66) vraagt wat de minimumvorm is als er geen inhoudelijke moties worden aangenomen. De **voorzitter** vindt dit een hypothetische vraag.

De heer **Klein** (CU/SGP) meent dat PS met de drie verhaallijnen zijn voorgesorteerd. De heer **Bossink** verduidelijkt dat het feitenrelaas uit de verkenningsfase steeds het referentiepunt is. Alle opgaven zijn met elkaar in verband gebracht. Hieruit vloeien kansrijke combinaties en schurende punten voort en die analyse en de feitelijke bevindingen zijn gebruikt voor de verhaallijnen. De informatie is een hulpmiddel bij het denken over de ambities en de bijbehorende consequenties. Afhankelijk van de uitkomsten van het debat wordt de visie geschreven. De wet geeft de opdracht tot integraliteit en deze aanpak beoogt niet-verenigbare keuzes te voorkomen.

290

De **voorzitter** schetst nogmaals het tijdpad van 9 oktober 2017 via 7 en 18 december 2017 naar de terinzagelegging van de concept-Omgevingsvisie op 11 juni 2018. In het najaar van 2018 volgt besluitvorming over de definitieve Omgevingsvisie.

De heer **De Graef** benadrukt dat deze planning losstaat van een eventuele vertraging in de invoering van de Omgevingswet.

295

5. Sluiting

De **voorzitter** dankt de heren Bossink, De Graef en Ruijs voor hun toelichting. Hij dankt allen voor hun betrokkenheid en bijdrage en nodigt iedereen uit om even na te praten. Hij sluit de vergadering om 19.20 uur.